

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende verpakking en verpakkingsafval, tot wijziging van Verordening (EU) 2019/1020 en Richtlijn (EU) 2019/904 en tot intrekking van Richtlijn 94/62/EG

(COM(2022) 677 final — 2022/0396 (COD))

(2023/C 228/16)

Rapporteur: **István KOMORÓCZKI**

Corapporteur: **Panagiotis GKOFAS**

Raadpleging	Europees Parlement, 13.3.2023 Raad, 8.3.2023
Rechtsgrond	Artikelen 114 en 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Afdeling Landbouw, Plattelandsontwikkeling en Milieu
Goedkeuring door de afdeling	13.4.2023
Goedkeuring door de voltallige vergadering	27.4.2023
Zitting nr.	578
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	153/0/1

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. De hoeveelheid afval afkomstig van verpakkingen neemt in de wereld nog steeds toe en berokkent onze gezondheid, levens, economieën en de planeet grote schade als er niet goed mee wordt omgegaan. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is dan ook ingenomen met dit initiatief en zou graag zien dat de Europese Commissie kwesties in verband met verpakking, verpakkingsafval en verpakkingsbeleid op gecoördineerde wijze aanpakt en de regels in de hele EU harmoniseert.

1.2. Empirisch onderbouwde beleidsmaatregelen zijn nodig om het beste milieuresultaat te waarborgen. De uitdagingen op het gebied van klimaatverandering bieden Europa een kans om een duurzame en toekomstgerichte industriële basis tot stand te brengen. Het EESC raadt aan om alle komende beleidsinitiatieven te baseren op wetenschappelijk bewijs en op een gedegen inzicht in de werkelijke gevolgen ervan voor het milieu. Het is strategisch gezien nuttig om het gebruik van de levenscyclusbeoordelingsmethode, als instrument om de milieueffecten van producten gedurende hun gehele levenscyclus te evalueren, te ondersteunen.

1.3. Het EESC steunt de huidige inspanningen om tot minder verpakkingsafval te komen, aangezien het zeer negatieve gevolgen heeft voor het milieu. Helaas echter bevat het voorstel geen grondige analyse van de verwachte effecten op het milieu, de menselijke gezondheid en de marktdeelnemers. Verpakkingen zijn belangrijk om de veiligheid, de gezondheid en de kwaliteit van levensmiddelen te waarborgen. Vanuit dit oogpunt moet met de nieuwe verordening zowel milieubescherming als de veiligheid van de consument worden aangepakt.

1.4. Hergebruik en navulling zijn vanuit het oogpunt van klimaatverandering en milieu lang niet de beste keuzes. Hierbij moet materiaal namelijk over langere afstanden vervoerd worden dan wanneer het plaatselijk ingezameld en gerecycled wordt, en de extra logistiek zal een negatief effect hebben. Het reinigen van navulbare flessen of herbruikbaar tafelgerei verhoogt het energieverbruik, de emissies en het waterverbruik. Het EESC betreurt nogmaals het ontbreken van een degelijke effectbeoordeling op dit gebied.

1.5. De economische gevolgen zullen duidelijk afhangen van de exacte formulering van de beoogde gedelegeerde handelingen, die pas (uiterlijk) vijf jaar na de goedkeuring van de verordening moeten worden vastgesteld. Alleen al het feit dat pas na de goedkeuring van de voorgestelde verordening bekend zal zijn hoe de regels er concreet zullen uitzien, leidt tot enorme onzekerheid voor bedrijven en kan de investerings- en innovatiecyclus ernstig in gevaar brengen.

1.6. Alle relevante stakeholders, zoals de partners in de sociale dialoog, marktdeelnemers, werknemers, consumenten, consumentenorganisaties, milieuorganisaties en het Europees stakeholdersplatform voor de circulaire economie, moeten volgens het EESC bij de implementatie van de nieuwe verordening worden betrokken. Het omzetten van de bijgewerkte verordening in nationale wetgevingen mag er niet toe leiden dat kleine en middelgrote ondernemingen onnodige administratieve of operationele lasten worden opgelegd. In dit verband is het belangrijk om passende deadlines voor de uitvoering en inwerkingtreding vast te stellen. Met de verordening wordt de rol van recycling die in het pakket betreffende de circulaire economie is vastgelegd, vervangen door artikel 26, dat rechtstreeks van toepassing is op alle marktdeelnemers, of dit nu ecologisch efficiënt is of niet. Bovendien is er sprake van een gedwongen beperking van het gebruik van verpakkingen, ongeacht of dit tot een gevaar voor de gezondheid of tot aantasting van het milieu leidt.

1.7. Wat "recycling op grote schaal" betreft, zou het percentage op grote schaal gerecycled verpakkingsafval (in de EU-lidstaten ingezamelde, gescheiden en gerecyclede verpakkingen) volgens het EESC moeten worden verhoogd. De desbetreffende processen zouden niet 75 %, maar 90 % van de EU-bevolking en tegen 2030 tegelijkertijd minstens twee derde van de EU-lidstaten moeten bestrijken om tot effectieve implementatie te komen. Het EESC is er ook voorstander van dat er prestatieclassen voor recyclebaarheid worden ingevoerd en dat verpakkingen van klasse E (de slechtst presterende) in 2030 zijn uitgefaseerd.

1.8. Naar het oordeel van het EESC zouden verplichte streefcijfers voor gerecycled materiaal alleen overwogen en toegepast mogen worden in geval van specifieke verpakkingsmaterialen, wanneer de invoering ervan kan resulteren in een groter gebruik van recyclelaar (bv. kunststoffen). Wat betreft stalen verpakkingen zouden verplichte streefcijfers inzake het gehalte gerecycled materiaal negatief uitwerken en tot een ontwrichting van de markt voor schroot kunnen leiden. In de criteria voor de recyclebaarheid van verpakkingen moet daarnaast ook oog zijn voor de vereisten inzake "ontwerp voor recycling", gescheiden inzameling, doeltreffende sortering en het vermogen van het materiaal om meerdere keren gerecycled te worden. Voorts moeten streefcijfers die in de verordening worden vastgelegd om tot afvalvermindering te komen, per materiaal worden bepaald (materiaalspecifieke doelstellingen), rekening houdend met hun bijzondere kenmerken en recyclingpercentages.

1.9. Het EESC plaatst ook vraagtekens bij het nut van een standaard streefcijfer van 15 % voor verpakkingsafvalvermindering, want dit heeft discriminerende gevolgen voor consumenten uit landen waar per hoofd van de bevolking relatief weinig verpakkingsafval wordt geproduceerd. Uit statistische cijfers blijkt dat in landen met een hogere consumptie soms wel drie keer zoveel verpakkingsafval wordt geproduceerd als in landen met een lagere consumptie. En toch wordt zonder onderscheid van alle landen verwacht dat ze de hoeveelheid verpakkingsafval per consument met 15 % verminderen. In plaats daarvan zou het streefcijfer moeten worden berekend op basis van het aantal inwoners, de economische bedrijvigheid, de industriële productie en het inkomen van de inwoners.

1.10. Het EESC pleit voor de toepassing en handhaving van beschermings- en ondersteuningsregelingen (publieksvoorlichting, opleidingen, collectieve onderhandelingen, compensatieregelingen, overplaatsing naar andere bedrijfstakken) voor werknemers in industrieën die in transitie zijn en weldra de gevolgen zullen ondervinden van de implementatie van de herziene verordening.

1.11. Het EESC moedigt de lidstaten aan strategieën te lanceren om hun reparatie-industrieën en -werkplaatsen te ontwikkelen, door stimulansen voor investeringen in reparatiemachines te bieden, de prijs van reserveonderdelen te verlagen en synergieën tussen sectoren tot stand te brengen.

1.12. De verpakkingsindustrie ontwikkelt zich snel en biedt werk aan een groot aantal mensen. Het is dan ook absoluut noodzakelijk dat er in de lidstaten, zowel op centraal als op lokaal overheidsniveau, effectbeoordelingen worden uitgevoerd en dat er regelmatig en nauwgezet toezicht wordt gehouden op de nieuwe verordeningen. Effectbeoordelingen zijn namelijk van essentieel belang zijn om inzicht te krijgen in de gevolgen voor de economische levensvatbaarheid, de werkgelegenheid en de milieuduurzaamheid.

1.13. De Europese Commissie wordt verzocht een gedifferentieerd, op maat gemaakt kader vast te stellen voor het evalueren, monitoren en vergelijken van verpakkingsstrategieën voor verschillende producten. Om de hoeveelheid verpakkingsafval te verminderen, moet de werkelijke behoefte aan verpakking regelmatig worden geëvalueerd en moeten betere oplossingen worden onderzocht. Wat de goed functionerende nationale statiegeldregelingen betreft, is het belangrijk manieren te vinden om de nieuwe EU-streepjescodes en de bestaande nationale streepjescodes naast elkaar te kunnen laten functioneren.

1.14. Consumenten moeten bij de zaak worden betrokken en gestimuleerd worden om verpakkingsmateriaal optimaal te hergebruiken, te retourneren of te recyclen, via positieve en negatieve compensatiemechanismen. In het statiegeldsysteem en bij maatregelen inzake hergebruik en navulling zal er voor consumenten een belangrijke rol zijn weggelegd. Het EESC pleit voor bewustmakings- en voorlichtingscampagnes om consumenten in staat te stellen hun rol beter te beseffen en te begrijpen.

1.15. Het EESC verzoekt de Raad en het Europees Parlement om nauw met lokale en regionale overheden en marktdeelnemers samen te werken bij het vinden van de beste manieren om het etiketteringssysteem in de praktijk te brengen.

1.16. De recyclingmogelijkheden hangen af van de hoeveelheid afval en de kwaliteit ervan. Het EESC verzoekt de lidstaten om in de planningsfase de economische en milieugevolgen van de noodzakelijke afvalbeheeractiviteiten te evalueren.

1.17. Wat de wetgevingsbeginselen betreft, combineert de verordening voorschriften die rechtstreeks van invloed zijn op individuele marktdeelnemers met een richtlijn die kaderdoelstellingen tot de lidstaten richt. Het zou dan ook beter zijn om over te gaan tot een opsplitsing in twee wetgevingshandelingen. In de eerste plaats een richtlijn waarin de doelen worden vastgelegd die de lidstaten op het gebied van het beheer van verpakkingen en verpakkingsafval moeten halen. In de tweede plaats een verordening met basisvereisten voor verpakkingen en voorschriften inzake recyclebaarheid en etikettering.

1.18. Wat afvalvermindering betreft, beveelt het EESC aan om de herziening van de richtlijn verpakking en verpakkingsafval gepaard te laten gaan met een herziening van de richtlijn betreffende het storten van afvalstoffen (Richtlijn 1999/31/EG van de Raad ⁽¹⁾), teneinde de hoeveelheid gestort afval te reduceren.

2. Context en grondslagen

De noodzaak om de impact van verpakkingen op het milieu voortdurend in aanmerking te nemen

2.1. Wereldwijd worden de meeste verpakkingen eenmalig gebruikt en weggegooid of gerecycled in plaats van hergebruikt. Milieuautoriteiten in grote industrielanden schatten dat bijna de helft van al het gemeentelijke vaste afval bestaat uit voedsel en materialen die worden gebruikt in voedselverpakkingen ⁽²⁾.

2.2. Door de verspilling van waardevolle hulpbronnen en de vervuiling die dit consumptie- en verwijderingssysteem veroorzaakt, lopen onze gezondheid, het milieu, de duurzaamheid en het wereldklimaat ernstig gevaar.

2.3. Daarom is het van essentieel belang dat de Europese Commissie regelmatig met alle relevante stakeholders toezicht houdt op verpakkingsafval en de inzameling, het beheer en het hergebruik ervan.

2.4. Industrieën in transitie, alsook werknemers en kleine ondernemers in sommige onderzochte sectoren zullen naar verwachting ernstige moeilijkheden ondervinden en inkomsten of banen verliezen als gevolg van een daling van de totale omzet door het substitutie-effect. Sociale beschermingsregelingen en omscholingsinitiatieven zouden dit effect kunnen beperken.

2.5. Evenzo kunnen sommige regio's die afhankelijk zijn van bepaalde verpakkingstechnologieën en industriële productie op korte termijn te maken krijgen met banenverlies en het wegtrekken van zowel hoog- als laaggeschoolde werknemers. Maatwerkbeleid op lokaal niveau is absoluut noodzakelijk om braindrain en de leegloop van landelijke en industriegebieden te voorkomen.

2.6. Om in de gaten te houden welk effect de implementatie van wetgeving heeft, moet er een permanent beoordelingsmechanisme komen waarmee het mogelijk wordt de resultaten van elk land te evalueren, beste praktijken uit te wisselen en herzieningen van parameters voor te stellen. Er moet rekening worden gehouden met mogelijke verbeteringen van de technologische capaciteit van industriële sectoren om specifieke materialen te hergebruiken en te recyclen (bv. biologisch afbreekbare kunststoffen), met bijzondere aandacht voor de volksgezondheid en langetermijneffecten op het milieu.

Door de Europese Commissie ondersteunde instrumenten om kwesties op het gebied van verpakkingen en verpakkingsmaterialen aan te pakken

2.7. In de ontwerpverordening van de Commissie wordt uiteengezet hoe digitalisering en duurzaamheid een sleutelrol spelen bij het verminderen van verpakkingen en verpakkingsafval. Beide aspecten moeten op elkaar afgestemd worden, want ze zijn essentieel om de Green Deal-doelstellingen te verwezenlijken en om Europa veerkrachtiger, welvarender en duurzamer te maken.

⁽¹⁾ Richtlijn 1999/31/EG van de Raad van 26 april 1999 betreffende het storten van afvalstoffen (PB L 182 van 16.7.1999, blz. 1).

⁽²⁾ <https://foodprint.org/issues/the-environmental-impact-of-food-packaging/>

Natuurlijke hulpbronnen en energiebronnen voor verpakkingen — aandachtspunten en oplossingen

2.8. Verpakkingsmaterialen worden in belangrijke mate gebruikt voor moderne voedselverpakkingen die ertoe bijdragen om voedselproducten betrouwbaar, hygiënisch, houdbaar en veilig te maken. De meeste voedselverpakkingen zijn echter nog steeds voor eenmalig gebruik en kunnen, als ze niet adequaat ingezameld worden en naar behoren gescheiden worden van elementen van ander materiaal, niet volledig gerecycled worden, omdat ze besmeurd zijn met voedsel, te klein zijn of uit meerdere lagen bestaan.

2.9. Voor elk type verpakking zijn talrijke hulpbronnen nodig, waaronder energie, water, chemicaliën, aardolie, mineralen, hout en textiel. Bovendien leidt de productie ervan vaak tot afvalwater en slib met schadelijke chemische stoffen, en tot emissies van broeikasgassen, zware metalen en deeltjes in de lucht.

2.10. Voor de vervaardiging van moderne voedselverpakkingen worden verschillende kunstmatige en synthetische materialen gebruikt, waaronder keramiek, glas, metaal, papier, karton, was, hout en in toenemende mate kunststoffen. De meeste van deze verpakkingen zijn gemaakt van glas, hard plastic, papier en karton. Sommige nieuwere kunststoffen worden gemaakt van mais en andere plantaardige materialen, maar de meeste kunststoffen worden nog steeds gemaakt van aardolie en bevatten additieven zoals polymeren.

2.11. Het is van cruciaal belang dat de Europese Commissie in het voorstel een verplicht gehalte aan biogebaseerd materiaal van minstens 60 % voor composteerbare verpakkingen vastlegt. Karton is vaak bekleed met kunststof die niet zichtbaar is, en veel verschillende soorten verpakkingen hebben een etiket met tekst waarvoor printerinkt is gebruikt.

2.12. Door het toegenomen gebruik van verschillende soorten verpakkingen, in combinatie met de lage hergebruik- en recyclingpercentages, kan het lastiger worden om in de EU een koolstofarme circulaire economie tot stand te brengen.

2.13. Volgens het EESC vormen composteerbare verpakkingen die veilig in contact kunnen komen met voedsel, de meest geschikte oplossing en zijn zij essentieel om ervoor te zorgen dat meer afval biologisch afbreekbaar is. Ook zouden composteerbare verpakkingen de hoeveelheid niet biologisch afbreekbare kunststof, die anders de compost vervuult, verminderen.

3. Kunststofverpakkingen

3.1. De VN heeft de plasticvervuiling van de oceanen, die vooral te wijten is aan de hoeveelheid plastic voedselverpakkingen die in rivieren terechtkomt, aangemerkt als een planetaire ramp⁽³⁾. Die vervuiling is voor alle aquatische soorten zorgwekkend.

3.2. Lidstaten zullen een nieuwe, op de circulaire economie gebaseerde aanpak van kunststoffen moeten overwegen. Zij kunnen de ontwikkeling van circulaire verpakkingsmogelijkheden stimuleren door voor andere materialen of specifieke polymeermaterialen te kiezen, teneinde een veel hogere mate van recyclebaarheid te bereiken. Kunnen kunststoffen niet gerecycled worden, dan moeten ze worden gebruikt voor het produceren van biobrandstoffen.

4. Permanente materialen, recyclingdata en vraagstukken in verband met streefcijfers voor navulling van flessen voor alcoholhoudende dranken

4.1. Voedselverpakkingsmaterialen hebben verschillende kenmerken en eigenschappen, die hun recyclebaarheid beïnvloeden. Materialen zoals aluminium, glas en staal worden beschouwd als “permanente materialen”, omdat zij tijdens hun levensduur minimale degradatie vertonen en eindeloos gerecycled kunnen worden zonder verlies van kwaliteit of inherente materiaaleigenschappen.

4.2. Met de groeiende aandacht voor de circulaire economie is ook de belangstelling voor permanente materialen aanzienlijk toegenomen. Deze materialen moeten in toekomstige wetgeving de erkenning krijgen die ze verdienen, en het toekomstige beleid moet de recycling ervan doeltreffend ondersteunen.

4.3. Verpakkingen op basis van vezels en andere natuurlijke materialen kunnen groei ondersteunen die is losgekoppeld van het gebruik van hulpbronnen. Zij worden gemaakt van hernieuwbare materialen en zijn tegelijkertijd duurzaam, aantrekkelijk, recyclebaar en biologisch afbreekbaar. Uit recente studies is gebleken dat vezelverpakkingen meer dan 25 keer kunnen worden gerecycled, hetgeen aantoont dat zij een essentieel onderdeel vormen van de circulaire economie.

⁽³⁾ <https://www.newscientist.com/article/mg25333710-100-pollution-is-the-forgotten-global-crisis-and-we-need-to-tackle-it-now/>

4.4. In 2020 werd in de EU gemiddeld 76 % van het glazen verpakkingsmateriaal gerecycled⁽⁴⁾, waarbij er in sommige lidstaten nog enige ruimte was voor verbetering van de inzamelingsystemen en de sortering. In 2017 waren de desbetreffende percentages 95 % in Zweden, 88,4 % in Duitsland, 78 % in Italië en 61 % in Frankrijk⁽⁵⁾.

4.5. Het voorstel bevat verplichte streefcijfers voor hergebruik en navulling van flessen voor alcoholhoudende dranken. Belangrijke marktdeelnemers zijn echter stellig van mening dat deze streefcijfers flinke uitdagingen met zich kunnen meebrengen waar het gaat om zowel het aanbod als de volksgezondheidsrisico's, aangezien flessen door consumenten vaak ook voor andere praktische doeleinden worden gebruikt. Dit verplichte hergebruik kan problemen veroorzaken; zo kunnen er door de ontwikkeling van ziektekiemen en bacteriën besmettingen optreden.

5. Water- en bodemverontreiniging door voedselverpakkingen

5.1. Wanneer verpakkingen, met name kunststofverpakkingen, op stortplaatsen terechtkomen, leidt dat niet alleen tot onaantvaardbaar zware bodem- en milieuverontreiniging, maar betekent dat ook dat chemische stoffen uit de materialen, zoals inkt en kleurstoffen van etiketten, weglekken in het grondwater en de bodem.

5.2. Vooral kunststofafval komt vaak in de meest afgelegen gebieden van de wereld terecht en brengt het leven van mensen en vogels en het mariene leven in gevaar. De plasticvervuiling in de oceanen is zo erg geworden dat er volgens het hoofd oceaanzaken van de VN sprake is van een planetaire crisis.

5.3. Dat de oceanen verontreinigd worden is maar een van de negatieve effecten van plastic op het ecosysteem. Een derde van al het kunststofafval komt terecht in waterwegen of in de bodem, aldus een studie. Elders is erop gewezen dat de verontreiniging door microplastics in de bodem wereldwijd in volume 4 tot 23 keer erger is dan de verontreiniging door microplastics in onze oceanen.

5.4. Microplastics in de bodem zullen het gedrag van bodemdieren (zoals aardwormen) negatief beïnvloeden en daardoor tot het verspreiden van ziekten leiden en andere schadelijke gevolgen met zich meebrengen. Microplastics zijn ook aangetroffen in pasgeboren baby's. Daarbij komt dat uiteenvallende plastics op het land en in waterwegen schadelijke stoffen zoals pesticiden (bv. DDT) absorberen.

6. Lucht- en oceaanverontreiniging door voedselverpakkingen

6.1. Voedselverpakkingsafval dat niet gecomposteerd of gerecycled kan worden, belandt vaak op stortplaatsen, waar het luchtmissies veroorzaakt, onder meer van broeikasgassen. Op stortplaatsen komen methaan, ammoniak en waterstofsulfide vrij. Verbrandingsovens leiden dan weer tot het vrijkomen van kwik, lood, waterstofchloride, zwaveldioxide, distikstofoxide, zwevende deeltjes en dioxines, de gevaarlijkste verbindingen.

6.2. De meeste koffiebekers en koffiebekerdeksels, koffiepaden, piepschuimverpakkingen, plastic flessen en doppen, plastic wikkels, sixpackhouders en plastic boodschappenzakken zijn ontworpen voor eenmalig gebruik. Maar als ze niet worden gerecycled, klonteren ze samen in onze waterwegen, waar dieren ze voor voedsel aanzien of erin verstrikt raken.

6.3. Al het plastic dat rondrijft in de oceanen is ongelooflijk schadelijk voor dieren. Volgens Ocean Conservancy⁽⁶⁾ is er plastic aangetroffen in 59 % van de zeevogels zoals albatrossen en pelikanen, in 100 % van de zeeschildpaddensoorten en in meer dan een kwart van de vis die op markten voor visserijproducten steekproefsgewijs is onderzocht.

6.4. De oceanen bevatten gigantische hoeveelheden plastic, bestaande uit biljoenen verschillende deeltjes, die door de stromingen worden meegevoerd. Slechts ongeveer 5 % van die plasticmassa is zichtbaar aan het oppervlak; de rest drijft daaronder of is neergeslagen op de oceaانبodem.

6.5. Het EESC acht het van cruciaal belang dat de organische recycling van voedselafval en van composteerbaar voedselverpakkingsafval wordt gestimuleerd, ook al omdat de gescheiden inzameling van voedselafval met het oog op organische recycling vanaf 31 december 2023 verplicht zal zijn. Reststoffen van de veeteelt, zoals mest en drijfmest, kunnen gebruikt worden om organische meststoffen, biogas of biomethaan te produceren.

⁽⁴⁾ <https://www.statista.com/statistics/1258851/glass-recycling-rate-in-europe/>

⁽⁵⁾ https://feve.org/glass_recycling_stats_2018/

⁽⁶⁾ <https://oceanconservancy.org/about/>

7. Algemene opmerkingen

7.1. Het EESC steunt het streven van de Europese Commissie om de vereisten voor verpakkingen en verpakkingsafval te herzien, teneinde de hoeveelheid, de omvang en het gewicht van verpakkingen op de eengemaakte markt van de EU te beperken, de productie van nutteloos verpakkingsafval te voorkomen, hoogwaardige recycling te ondersteunen en de recyclebaarheid en het hergebruik van verpakkingen te vergroten.

7.2. Elke herziening van de wetgeving inzake verpakking en verpakkingsafval moet volledig aansluiten bij de overkoepelende doelstellingen van de Green Deal van de EU (klimaatneutraliteit, duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en milieubescherming) en moet stroken met aanverwante wetgeving, zoals het actieplan voor de circulaire economie, de kaderrichtlijn afvalstoffen, de richtlijn kunststoffen voor eenmalig gebruik, de richtlijn ecologisch ontwerp en de EU-wetgeving inzake materiaal dat met levensmiddelen in contact komt.

7.3. Het EESC benadrukt dat er voor de recyclebaarheid van verpakkingen strenge criteria nodig zijn. Verpakkingen moeten als recyclebaar worden beschouwd als ze meerdere malen kunnen worden gerecycled in een permanente materiaalkringloop, en niet alleen als aan de ontwerpcriteria is voldaan en de materialen gescheiden worden ingezameld en zonder verontreiniging worden gesorteerd.

7.4. In het Commissievoorstel is sprake van criteria voor het percentage verpakkingen dat op grote schaal moet worden gerecycled. Het EESC vindt dat er ter aanvulling hierop een kwantitatieve eis moet komen die betrekking heeft op een voldoende aantal EU-lidstaten.

7.5. Het EESC steunt de invoering van de prestatieklassen voor recyclebaarheid, gebaseerd op de “ontwerp voor recycling”-criteria voor verpakkingscategorieën. Het EESC is voorstander van harmonisatie voor alle materialen en hoopt dat verpakkingen met een prestatieklasse E in 2030 zijn uitgefaseerd.

7.6. In 2020 bedroeg het gemiddelde recyclingpercentage in de hele EU 85,5 % voor stalen verpakkingen, 74 % voor glazen verpakkingen en 82 % voor papieren verpakkingen. De kringlopen voor deze materialen zijn relatief doeltreffend. De vaststelling van een streefcijfer inzake het gehalte gerecycled materiaal voor bijvoorbeeld stalen verpakkingen zou echter kunnen leiden tot destabilisering en versnippering van de markt voor secundaire grondstoffen/schroot, en zou voor het milieu negatief kunnen uitpakken. Verplichte streefcijfers voor gerecycled materiaal zouden alleen mogen gelden voor specifieke verpakkingsgroepen en -materialen, wanneer de invoering ervan kan resulteren in marktverbeteringen en een groter gebruik van recycelaat (bv. kunststoffen).

7.7. Het EESC wijst erop dat bij de beoordeling van het potentieel voor afvalvermindering rekening moet worden gehouden met de marktaandeelen van de verschillende verpakkingsmaterialen in de totale hoeveelheid verpakkingsafval van de lidstaten. Om voor een gelijk speelveld te zorgen en te voorkomen dat bepaalde verpakkingsmaterialen onnodig worden vervangen door alternatieven met een geringe recyclebaarheid, moeten er voor elk verpakkingsmateriaal (kunststof, papier, ferrometalen, aluminium enz.) reductiestreefcijfers worden vastgesteld, rekening houdend met de ontwikkeling van de recyclingpercentages in de loop der tijd.

7.8. De EU-lidstaten moeten doeltreffend worden gestimuleerd om nieuwe investeringen in infrastructuur en recyclingtechnologieën, alsook in onderzoek en ontwikkeling, te ondersteunen.

7.9. Het EESC vindt dat de herziening van de richtlijn verpakking en verpakkingsafval ook gepaard moet gaan met een herziening van de richtlijn betreffende het storten van afvalstoffen, teneinde het storten van verpakkingsafval te beperken. Terugdringing van de hoeveelheid afval die op stortplaatsen terechtkomt, zou aansluiten bij het EU-streven naar recycling en afvalvermindering.

7.10. De herziene verordening moet het beginsel van materiaalneutraliteit eerbiedigen en toepassen en het derhalve mogelijk maken dat er gekozen wordt voor een verpakkingsmateriaal op basis van zijn geschiktheid voor een bepaald gebruik, zijn technische en structurele kenmerken en zijn milieuprofiel in algemene zin.

8. Specifieke opmerkingen

8.1. Naast de voorgestelde wetgeving, onder meer inzake etikettering, communicatie, inzameling, sortering en herbruikbaarheid, vindt het EESC dat de lidstaten zouden moeten nadenken over de invoering van beperkingen op de productie van verpakkingsmateriaal, wellicht aangevuld met fiscale instrumenten, om de deadlines van de Green Deal te halen.

8.2. Het EESC stelt voor dat de EU en de lidstaten met alle beschikbare middelen de recyclebaarheid en het hergebruik van verpakkingen ondersteunen, hetzij door het gebruik van recyclebare of hernieuwbare alternatieve materialen te stimuleren, hetzij door het gebruik van moeilijk te recycleren verpakkingsmaterialen te ontmoedigen.

8.3. Marktdeelnemers in deze belangrijke sector, die een grote verantwoordelijkheid dragen voor de werknemers en hun banen, zouden in het transitieproces financieel gesteund moeten worden door de lidstaten.

8.4. Nationaal en internationaal zijn er duidelijke beleidsmaatregelen nodig om afvalproducenten van wie het afval naar andere lidstaten wordt vervoerd, te identificeren.

8.5. De lidstaten moeten stakeholders aanmoedigen nieuwe ideeën voor verpakking en adequate etikettering te ontwikkelen om de doelstellingen van de Green Deal te halen en fraude met betrekking tot oorspronkelijke Europese producten te voorkomen.

8.6. De rol van de gemeenten bij afvalinzameling en afvalbeheer moet duidelijk worden omschreven om een veelheid aan verschillende procedures en infrastructuurvoorzieningen voor het beheer van afval te voorkomen.

Brussel, 27 april 2023.

*De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité*
Oliver RÖPKE